

Zuurstof toedienen bij neonaten

Moeder en Kind Centrum

Beter voor elkaar

Inhoudsopgave

I.	Inleiding	3
II.	Waarom zuurstoftherapie	4
III.	Vorbereiding	4
IV.	Vorzorgsmaatregelen	5
V.	Aan te leren handelingen	6
VI.	Het verschonen van de neusbril	7
VII.	Het verschonen van de neussonde	9
VIII.	Mogelijke problemen	10
IX.	Tenslotte	11

I. Inleiding

Uw kind hoeft niet langer in het ziekenhuis te blijven, maar heeft nog wel extra zuurstof nodig.

De toediening van zuurstof kan langdurig zijn, maar zou ook langzaam verminderd kunnen worden. Als het vermindert mag worden gebeurd dit volgens voorschrift van de arts.

Het is mogelijk om te leren uw kind thuis zuurstof te geven. Afhankelijk van de leeftijd kunt u dit ook samen met uw kind leren.

Tijdens de controle op de polikliniek wordt beoordeeld of de toegediende hoeveelheid zuurstof nog de juiste is.

U krijgt dit boekje van tevoren mee naar huis, zodat u thuis rustig kunt nalezen hoe zuurstof toedienen wordt gedaan.

De verpleegkundigen die voor uw kind zorgt zal u behulpzaam zijn bij het aanleren van de nodige handelingen. Dit gaat met behulp van een Stappenplan, dit zit in het verpleegkundig dossier.

Tevens hopen we dat dit boekje dienst kan doen als geheugensteun als uw kind thuis is.

II. Waarom zuurstoftherapie

Zuurstoftherapie kan om een aantal redenen worden voorgeschreven, bijvoorbeeld bij long- en hartproblemen waarbij de longen onvoldoende in staat zijn om het lichaam van zuurstof te voorzien.

Zuurstof speelt een zeer belangrijke rol bij alle levensprocessen, een tekort eraan heeft zijn weerslag op het welzijn van het kind.

Door kunstmatig extra zuurstof aan te bieden krijgt uw kind "hulp" om voldoende zuurstof binnen te krijgen.

Zuurstoftherapie is vaak een langdurige behandeling. Door toediening van zuurstof thuis voort te zetten kan de opnameduur in het ziekenhuis verkort worden.

Daar uw kind een verminderde longfunctie heeft, is het niet toegestaan in zijn/haar bijzijn te roken.

III. Voorbereiding

De zuurstof toedieningsset wordt geleverd door de firma Hoek Loos.

De transferverpleegkundige of afdelingverpleegkundige neemt in opdracht van de arts contact op met deze firma over de levering van de benodigde apparatuur. Er zal ook een monitor of een saturatiemeter geregeld worden, dit gebeurt via een andere firma.

Er wordt dan in overleg met de ouders, een afspraak gemaakt over de levering. Bij deze levering krijgt u de instructiekaart, wordt de 24 uurs-service uitgelegd en het telefoonnummer voor noodgevallen gegeven. Hoek Loos "bewaakt" u administratief wat inhoudt dat het aantal liters dat ongeveer per dag verbruikt wordt bekend is en er tijdig een afspraak kan worden gemaakt voor de inruil van de lege flessen en zorgen voor het onderhoud van de apparatuur.

Tevens brengen zij de brandweer op de hoogte van het aantal in huis aanwezige zuurstofflessen.

De Firma levert u:

- Drie grote zuurstofflessen
- Één of meerdere kleine flesjes
- Drie zuurstofklokken
- Aquapak's (ter bevochtiging)
- Verbindingslangen

Van de arts krijgt u een recept voor zuurstofbrillen of neussonde en bevestigingsmateriaal. Hiermee kunt u de benodigde spullen bij uw apotheek bestellen. De monitor of saturatiemeter wordt in de meeste situaties in het ziekenhuis afgeleverd, u leert er ook in het ziekenhuis mee omgaan. Elke monitor heeft z'n eigen gebruiksaanwijzing, daarom wordt dit niet verder in deze brochure besproken.

Zelf moet u uw verzekeringsmaatschappij over zuurstofgebruik informeren, zodat zij de polis kunnen aanpassen.

IV. Voorzorgmaatregelen

Voordat uw kind naar huis kan moeten de volgende zaken geregeld zijn:

De benodigde materialen gebruiksklaar geïnstalleerd;

- U kent de gebruiksaanwijzingen;
- U kunt de apparatuur bedienen;
- U kunt eventuele problemen oplossen zoals
 - opsporen van lekkage;
 - verwisselen en aansluiten van de zuurstoffles.
- De omgeving moet veilig zijn;

Het beveiligen houdt in dat de zuurstofflessen niet worden blootgesteld aan grote warmte of open vuur.

Niet in de directe zon of naast de kachel of open haard. Niet roken in de nabijheid van zuurstof.

Bij de zuurstofcilinder en de aansluitingen mag geen vet gebruikt worden.

Vet verbrandt in combinatie met zuurstof snel en hevig.

Uw huisarts en de wijkverpleegkundige krijgen een schriftelijke overdracht van de behandelend arts en de verpleegkundige.

V. Aan te leren handelingen

Het opbouwen en aansluiten van de apparatuur wordt op de afdeling geoefend.

De instructiekaart van Hoek Loos is daarbij een goede leidraad.

Ook bij de eerste levering kunt u, samen met de vertegenwoordiger van de firma oefenen.

Naast deze technische handelingen is het heel belangrijk dat u leert hoe u uw kind kunt beoordelen op de volgende punten:

- Is de door de arts afgesproken hoeveelheid zuurstof voldoende?
- Krijgt het kind door bijvoorbeeld lekkage te weinig zuurstof?
- **Te weinig zuurstof (lage saturatie)**
 - Lippen en nagels zijn bleek, huid rondom de ogen ziet er blauw of donker uit, het kind is snel vermoeid.
 - Bleekheid of een grijsachtige–paarse huidskleur rond de mond.
 - Moeilijke soms hoorbare ademhaling, welke versneld kan zijn.
- **Te veel zuurstof** (hoge saturatie)
 - Lippen, nagels en gezicht zien rood. Ook de handpalmen en voetzolen zijn knalroze.
- **Juiste hoeveelheid zuurstof**
 - Lippen, nagels en gezicht zijn mooi roze van kleur.

Het is goed om samen met de verpleegkundige deze tekenen goed te leren herkennen en de juiste actie te ondernemen. De kinderarts schrijft bij ontslag een bepaald aantal liters zuurstof voor: **de flow**.

Om deze flow in te stellen dient u eerst de grote kraan van de fles open te draaien.

De manometer (de drukmeter) zal nu aangeven hoeveel liter zuurstof er nog in de fles aanwezig is.

Nu kunt u de kleine instelknop naar links draaien tot de bovenkant van de drijver in de glazen buis het voorgeschreven aantal liters aangeeft.

Door tussentijdse metingen zal de arts de flow steeds aanpassen aan de behoefte van uw kind. Een zuurstofbril hoeft maar tweemaal per week (op maandag en donderdag) verschoond te worden.

Als uw kind neusverkouden is kan het nodig zijn deze wat vaker te verschonen.

Bij gebruik van een neussonde moet deze dagelijks gewisseld worden. In de loop van de dag is het (zeker bij een verkouden kind) nodig om de neussonde enkele keren te controleren. Omdat een neussonde sneller verstopt zal raken.

Om de sonde tussendoor te controleren volstaat het deze even uit de neus te wippen en na te kijken of er nog zuurstof doorheen blaast. Dit kunt u op de hand voelen. De pleisters hoeven hiervoor niet losgemaakt te worden.

VI. Het verschonen van de neusbril

- Haal de zuurstofbril uit de verpakking.
- Het kind zit rechtop met de rug naar u toe.
- Een groter kind kan zelf de bril opdoen.
- Een baby ligt op de rug.
- Om de zuurstofloze periode zo kort mogelijk te maken kan de schone bril even op de kleine zuurstoffles worden aangesloten.
- Leg de schone bril over het hoofd van het kind met de pootjes van de vork naar het kind toe gericht, zodat de pootjes met neus meelopen.
- Maak de oude zuurstofbril los en bevestig de schone op de neus **(met de zuurstof toevoer al open)**
- Schuif het kokertje dat om de aanvoerende slangen zit naar boven toe zodat de bril goed zit.

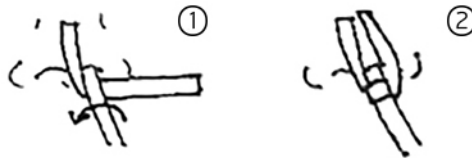

- Fixeer de aanvoerende slangen over de oren leidend. De zuurstofbril zit goed als de vork recht in de neus zit en je geen sissende geluiden hoort. Plak bij baby's het brilletje vast op de neus en de wangen met behulp van mifix en duoderm.

VII. Het verschonen van de neussonde

- Knip twee smalle repen leukoplast ($\pm 3 \text{ cm} \times 3 \text{ mm}$) en een korte reep leukoplast. Hang dit klaar.
- De neussonde uit de verpakking halen.
- Het kind zit rechtop of de baby ligt op de rug.
- Sluit de neussonde aan op de kleine zuurstoffles, zodat ze met de zuurstoftoevoeropen ingebracht kan worden.
- Elke dag wordt er van neusgat gewisseld, om irritatie te beperken.
- Breng de sonde $\pm 1 \text{ cm}$. de neus in en fixeer deze door de leukoplast één keer om de sonde te plakken en dan het uiteinde op de neus te bevestigen. Zorg ervoor dat de sonde niet te hard tegen de neus aandrukt, dit kan drukplekken geven.

- De oude neussonde kan nu verwijderd worden.
- Fixeer de leukoplastrepen door het kortste stukje erover vast te plakken.
- Bevestig de slang aan de wang met het overgebleven stukje leukoplast. Eerst een stukje duoderm eronder plakken.
- Door de sonde op de rug van het kind te bevestigen voorkom je dat deze in de weg hangt. Dit vastmaken kan met een stukje leukoplast of met een veiligheidsspeld. Maak hiervoor een bandje van leukoplast rondom de zuurstofsonde en prik de speld hierdoor.

VII. Mogelijke problemen

De kleur van uw kind is niet mooi roze.

- Staat de zuurstof goed afgesteld.

Soms zakt de flow vanzelf een beetje in de loop van enkele uren en moet dit bijgesteld worden.

- Zit de bril of sonde goed in de neus en is deze niet verstopt?
- Zijn alle verlengslangen goed aan elkaar bevestigd, zodat daar geen lekkage optreedt?
- Heeft uw kind geen verstopte neus?

Start tijdig met neusspoelen.

- Heeft uw kind zich niet erg druk gemaakt of hard gehuild?
Hierdoor kan hij/zij misschien even wat meer zuurstof nodig hebben.

Als u de zuurstof langer dan 10 à 15 minuten en méér dan 0, 5 liter hoger moet draaien, is overleg met uw arts gewenst.

Bij moeilijkheden met de apparatuur of de aansluiting hiervan kunt u Hoek Loos bellen.

Als dat noodzakelijk is komt er meteen een medewerker van de firma bij u langs.

Bij grotere kinderen kan een deel van de handelingen zelf worden uitgevoerd. Zij kunnen zelf aangeven als ze denken niet genoeg zuurstof te krijgen. U moet echter altijd kijken of alles goed aangesloten is. Eveneens is het goed als u de verschijnselen van zuurstof tekort zelf in de gaten houdt.

- Blijf alert op eventuele drukplekjes, roodheid en irritatie van de neus.

IX. Tenslotte

Wij hopen dat dit boekje u kan helpen bij het leren om uw kind zelf zuurstof toe te dienen. Het kan tevens een geheugensteun zijn als u ergens aan twijfelt.

Heeft u vragen twijfel dan niet om deze aan de arts, verpleegkundige of vertegenwoordiger van Hoek Loos te stellen.

Hopelijk is dit boekje inderdaad een hulpmiddel voor u. Indien u suggesties of opmerkingen heeft, laat het ons dan weten. We horen ze graag van u.

Het is handig om dit boekje samen met de informatie van Hoek Loos in één mapje te bewaren.

www.ikazia.nl

Ikazia Ziekenhuis
Montessoriweg 1
3083 AN Rotterdam
www.ikazia.nl

Zuurstof toedienen bij neonaten
800404-NL / 2012-08